

Формула успіху

«50 провідних юридичних фірм України»: методологія дослідження заснована на комплексному аналізі діяльності юрфірм, адаптованому до викликів сьогодення, що дає можливість максимально точно визначити лідерів ринку юридичних послуг

РУСТАМ КОЛЕСНИК,
ШЕФ-РЕДАКТОР ВИДАВНИЦТВА
«ЮРИДИЧНА ПРАКТИКА»

Темп руху, набраний ринком юридичних послуг за півтора року коронакризи, перевершив навіть найбільш оптимістичні прогнози. «Пелетон» став настільки щільним, що в сухому статистичному підсумку навіть «фотофініш» не завжди допомагає. Безумовно, всі юридичні фірми різні, у кожній своя історія, сильні та слабкі сторони. Але після комплексної оцінки їхньої діяльності отримані результати в окремих випадках виявилися настільки близькими, що між ними треба ставити знак рівності. Це було відображено в підсумковій таблиці провідних юридичних фірм України: вперше в історії ТОП-50 на деяких місяцях рейтингу вказано по дві юркомпанії — національну та український офіс міжнародної. Ми переконані, що за такої конфігурації рейтингу наші читачі отримають більш повне й точне відображення ситуації, що склалася на українському ринку юридичних послуг у 2021 році.

ОЛЕКСІЙ НАСАДЮК,
КЕРІВНИК ПРОЄКТУ
«50 ПРОВІДНИХ ЮРИДИЧНИХ ФІРМ УКРАЇНИ»

Юристи опосередковано є бенефіціарами практично всіх ініціатив, які продукуються владою: чи то відкриття ринку землі, підтримка IT-бізнесу, намагання покращити інвестиційний клімат, чи посилення санкційної політики або курс на деолігархізацію. У кожному випадку генеруються нові обсяги роботи як у трансакційних практиках, так і, особливо, у сферах вирішення спорів та кримінально-правового захисту. Можна дискутувати про якість і довгострокові перспективи такої роботи, наразі ж попит на послуги висококваліфікованих юристів стабільно високий, а найближчі плани й прогнози в цілому оптимістичні (із застереженням про можливих «чорних лебедів» — пандемія дуже добре показала, як несподівано та швидко ситуація може змінитися). Водночас ринок залишається висококонкурентним: кожен гравець намагається сформувати свою унікальну пропозицію, бути ще більш ефективним та інноваційним. Результати дослідження «50 провідних юридичних фірм України» показують, кому це вдається найкраще.

Дослідження «50 провідних юридичних фірм України» проводиться «Юридичною практикою» з 1997 року. Його ключовою особливістю є всебічна оцінка діяльності учасників ринку юридичних послуг як за кількісними, так і за якісними критеріями: кількістю юристів, дохідністю, складністю угод і судових спорів, які ними супроводжуються, фінансовою ефективністю. До уваги береться репутація компанії — її оцінка колегами по юрринку. Місце юридичної фірми у підсумкових таблицях «50 провідних юридичних фірм України 2021 року», «Бронзова ліга» та регіональному лістингу визначається її рейтингом, розрахованим на основі наведених вище показників із застосуванням зважених коефіцієнтів.

Лідерів в окремих галузевих практиках названо на підставі даних дослідження Ukrainian Law Firms 2021. A Handbook for Foreign Clients, проведеного видавництвом «Юридична практика», з урахуванням необхідної корекції у зв'язку зі зміною деякими рекомендованими юристами місця роботи.

Досліджуваний період охоплює 12 календарних місяців: I—III квартали поточного року та IV квартал минулого. Усі дані зводяться водино за допомогою зважених коефіцієнтів, значення яких належить до комерційної інформації та не розголошується. Співвідношені коефіцієнтів підбрано таким чином, щоб найбільш природно інтегрувати в підсумковій таблиці всі досліджувані показники, при цьому жоден із критеріїв не має вирішального значення. Під час оцінювання роботи юридичних фірм до всіх застосовувався єдиний підхід.

Аналітична група залишає за собою право вибіркової перевірки відомостей, наданих під час анкетування. Також у дослідження включено компанії, що не подали анкет, але про діяльність яких є достатньо публічної інформації, що дає змогу оцінити їхні показники відповідно до застосованої методики.

Під доходом юридичної фірми з метою дослідження мається на увазі дохід, отриманий від юридичних послуг. У разі якщо послуги надаються кількома юридичними особами різної організаційно-правової форми, але під спільним «брендом», або залучаються юристи, зареєстровані як приватні підприємці, дохід юридичної фірми визначається як сума доходів цих юридичних осіб та/або приватних підприємців. Відповідно, дохід української юридичної фірми, яка має кілька офісів, у тому числі в інших країнах, визначається за допомогою підсумування доходів, одержаних кожним офісом. Дохід представництв іноземних юридичних фірм, що працюють у країні, визначається як дохід офісу, що працює на території України. Якщо юридична фірма через ті чи інші обставини відмовилася від надання інформації про фінансові показники, застосовувалася методика відновлення доходу. Вона ґрунтується на припущенні, що юридичні фірми, які мають формально одна-

ковий профіль, отримують приблизно однаковий дохід у розрахунку на одного юриста, при цьому враховуються лише штатні юристи (включаючи партнерів).

Одним із ключових факторів під час формування підсумкової таблиці «50 провідних юридичних фірм України» є репутація компанії. Відсутність балів «визнання» знижує підсумкове місце фірми незалежно від розміру доходу та кількості юристів, що працюють у ній. Оцінюється як загальний рівень визнання юридичної фірми, так і її репутація в окремих практиках. Зазначимо, що юридичні фірми, які увійшли до лідерів загального рейтингу, як правило, підтвердили свою репутацію і в окремих практиках.

Ми дотримуємось вимог конфіденційності та не розголошуємо відомості, надані виключно з метою проведення розрахунків. Однак ми вважаємо за можливе розкрити відомості, наприклад, про доходи юридичної фірми та її фінансову ефективність, відновлені відповідно до розробленої методики або отримані з відкритих джерел. Правила конфіденційності поширюються також на практичний зріз діяльності юрфірм — до переліків найбільших угод та судових/арбітражних справ, що супроводжувалися юрфірмами у досліджуваному періоді, включаються лише публічні проєкти.

На завершальному етапі дослідження результати, отримані під час соціологічного розрахунку, оцінює експертна рада. Експерти можуть змінити місця розташування не більш ніж 15 юрфірм, які, на їхню думку, потребують коригування.

Дані, одержані від експертів, узагальнюються, розраховуються коригувальні коефіцієнти, що визначають підсумкове місце юрфірми у дослідженні «50 провідних юридичних фірм України». Об'єктивність оцінок експертів досягається за рахунок конфіденційності — організатори не розголошують список експертів до моменту оприлюднення результатів дослідження. Окрім того, щоріку проводиться часткова ротація членів експертної ради.

Удосконалена за багато років методологія проведення дослідження дає впевненість у тому, що місце кожного учасника загалом відповідає його реальному положенню на ринку. І навіть у бутиючих сегментах практики відносне місце розташування юрфірм відповідає їхній ринковій частці.

Зазначимо, що за 25 років проведення дослідження правила кілька разів коригувалися — реагуючи на коментарі ринку, організатори вдосконалювали методологію, додаючи нові критерії, що дають змогу точніше та об'єктивніше визначити місце розташування кожної юрфірми. Але ключовий принцип — максимальна об'єктивність і рівне ставлення до всіх учасників ринку — ніколи не переглядався. Не змінювався також основний методологічний принцип, згідно з яким показники кожної юридичної фірми за критеріями, що досліджуються, зводяться воедино з урахуванням зважених коефіцієнтів.

Новацією цього року стало групування юридичних фірм, результати яких після оцінки експертами виявилися практично ідентичними. Наразі такий принцип застосовано лише до міжнародних юридичних фірм, представлених в Україні. І це є першим кроком до подальшого вдосконалення дослідження «50 провідних юридичних фірм України».